

Lectura del llibre del Gènesi (15, 5-12.17-18)

En aquells dies, Déu va fer sortir fora Abram i li digué: «Mira el cel i posa't a comptar les estrelles, a veure si les pots comptar; doncs així serà la teva descendència.» Abram cregué en el Senyor i el Senyor ho tingué en compte per donar-li una justa recompensa. Després li digué: «Jo sóc el Senyor, que t'he fet sortir d'Ur dels caldeus per donar-te aquest país; serà el teu heretatge.» Abram preguntà: «Quina garantia me'n doneu, Senyor?» Ell respongué: «Porta'm una vaca, una cabra i un moltó de tres anys, una tórtora i un colomí.» Li portà tots aquests animals, els partí per la meitat i posà cada meitat enfront de l'altra, però no va partir els ocells. Uns ocellots de presa volien abatre's sobre els cossos morts, però Abram els allunyava. Quan el sol s'anava a pondre, Abram caigué en un son profund i s'apoderà d'ell un gran terror, com una foscor. Després de la posta, quan ja s'havia fet fosc, veié un forn fumejant, una torxa encesa, que passava enmig dels animals partits. Aquell dia el Senyor va fer amb Abram una aliança i es comprometé en aquests termes: «Dono aquest país a la teva descendència, des del torrent d'Egipte fins al gran riu, el riu Eufrat.»

Salm responsorial [26,1.7-9.13-14 (R: 1a)]

El Senyor m'il·lumina i em salva, ¿qui em pot fer por? El Senyor és el mur que protegeix la meua vida, ¿qui em pot esfereir?

R. El Senyor m'il·lumina i em salva.

Escolteu el meu clam, Senyor, compadiu-vos de mi, responeu-me. De part vostra, el cor em diu: «Busqueu la meua presència.» R.

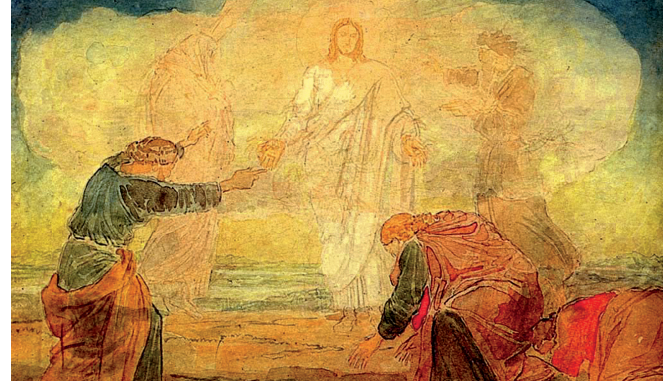
Arribar davant vostre és el que vull, Senyor, no us amagueu. No sigueu sever fins a rebutjar el vostre servent, vós que sou el meu ajut. R.

N'estic cert, fruiré en la vida eterna de la bondat que em té el Senyor. Espera en el Senyor! Sigues valent! Que el teu cor no defalleixi! Espera en el Senyor! R.

Que n'estem de bé, aquí dalt!

I és només quan estem a prop del Senyor que, si de bo de bo som capaços d'acollir les seves paraules, no podem trobar un altre lloc per a la felicitat. Els Apòstols s'hi volien quedar perquè van notar el benestar d'una situació nova. Però convé transfigurar el cor i no la cara. Per aquest motiu hem d'apropar-nos a Jesús amb la intenció d'obeir la veu del Pare: Aquest és el meu Fill, el meu elegit; escolteu-lo.

Pregària: Pare bo, feu que siguem capaços d'escoltar la paraula del vostre Fill elegit. Que converteixi el nostre ésser més profund a la vostra voluntat perquè els més necessitats reconeguim en nosaltres el rostre transfigurat de Jesucrist que els estima.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis (3, 17-4,1)

Germans, seguiu el meu exemple i fixeu-vos en els qui viuen segons el model que teniu en mi. Us ho he dit sovint i ara ho repeteixo amb llàgrimes als ulls: N'hi ha molts que, pel seu estil de viure, són contraris a la creu del Crist. El terme on s'encaminen és de perdició, el déu que adoren és el ventre, i la seva glòria, la posen en les parts vergonyoses; tot el que aprecien són valors terrenals. Però nosaltres tenim la nostra ciutadania al cel; d'allà esperem un Salvador, Jesucrist, el Senyor, que transformarà el nostre pobre cos per configurarlo al seu cos gloriós, gràcies a aquella acció poderosa que li ha de sotmetre tot l'univers. Per tant, germans meus estimats i enyorats, vosaltres que sou el meu goig i la meua corona, manteniu-vos així, en el Senyor, estimats meus.

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc (9, 28b-36)

En aquell temps, Jesús prengué Pere, Joan i Jaume i pujà a la muntanya a pregar. Mentre pregava, es trasmutà l'aspecte de la seva cara i el seu vestit es tornà blanc i espurnejant. Llavors dos homes es posaren a conversar amb ell. Eren Moisès i Elies, que es van aparèixer gloriosos, i parlaven del traspàs d'ell, que s'havia d'acomplir a Jerusalem. Pere i els seus companys estaven adormits profundament, però quan es desvetllaren, veieren la glòria de Jesús i els dos homes que eren amb ell. Quan aquests anaven a separar-se de Jesús, Pere li digué: «Mestre, que n'estem de bé, aquí dalt! Fem-hi tres cabanes, una per a vós, una per a Moisès i una altra per a Elies.» Parlava sense saber què es deia. Mentre parlava es formà un núvol i els cobrí. Ells s'esglaiaren en veure que entraven dins el núvol. Llavors del núvol estant una veu digué: «Aquest és el meu Fill, el meu elegit; escolteu-lo.» Així que la veu hagué parlat, es van trobar amb Jesús tot sol. Ells guardaren el secret, i aquells dies no contaren a ningú res del que havien vist.

Mirada endins Mn. Raimon Mateu de la Casa, diaca

full dominical

..... als 4 vents

Vestir el despullat

En abordar aquesta obra de misericòrdia corporal ve a la ment l'escena més coneguda de la vida de sant Martí de Tours, recollida per molts pintors, com ara El Greco. Sant Martí era un militar d'origen hongarès al servei de l'imperi romà que, estant a les portes de la ciutat d'Amiens, va veure un captaire que tremolava de fred, i va prendre la seva espasa, va tallar la meitat de la seva capa i l'hi va donar. La nit següent se li va aparèixer Jesucrist vestit amb mitja capa per agrair-li el gest.

La popular llegenda ens remet a unes paraules de Crist mateix quan va dir que el que fem per un dels pobres necessitats és com si ho féssim a ell mateix.

No es tracta de donar el que ens sobra, sinó de compartir, que és molt més, és a dir, privar-nos d'una part dels nostres béns perquè puguin gaudir-ne altres que els necessitin, en aquest cas la roba. Per això cal saber veure les necessitats alienes, no passar de llarg.

Hi ha una nuesa de l'ànima que ha de commoure'ns: la dels qui han perdut l'afecte

De Ladislao Kubala, que en els anys cinquanta va ser un ídol de l'afició del Barça no menys del que ara ho és Messi, explicaven els seus col·laboradors que era una persona molt despresa. Diuen que amb certa freqüència, passejant per les Rambles o per altres carrers de Barcelona, si trobava un captaire li donava el seu jersei o la jaqueta. Els seus acompanyants no podien impedir aquest gest espontani que feia gairebé sense pensar-ho.

Si avui no sembla un problema tan greu la manca de vestit és també gràcies a l'ajuda d'entitats com ara Càritas, que

DESTAQUEM...

Subsidis pastorals per al Jubileu de la Misericòrdia A la secció Publicacions (p.2)

ofereixen roba gratuïtament o a preus simbòlics després de recollir-la de domicilis o de contenidors on és dipositada.

Però vestir el despullat crec que és una obra de misericòrdia la necessitat de la qual mai no desapareixerà, almenys considerada en un altre aspecte: el d'ajudar persones que es troben nues d'afectes, de comprensió, de companyia, persones que viuen soles o que estan internades en residències i que —com va dir el Papa— es passen a vegades el dia mirant la porta esperant potser inútilment que aparegui algú de la seva família.

Hi ha una nuesa de l'ànima que ha de commoure'ns: la dels qui han perdut l'afecte que ha d'envoltar a tota persona perquè se senti feliç. La nostra pregària i companyia poden ajudar-los. No es tracta de donar-los consells a l'estil d'hauries de fer això o allò, sinó d'estar amb elles, escoltar-les i, si és possible, ajudar-les en el que demanen.

+ Jaume Pujol

† Jaume Pujol Balcells Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Enfoca el codi QR i accedeix al vídeo «Als Quatre Vents»

Missatge per a la Quaresma del Papa Francesc A la secció En un minut (p.3)

(dejuní). D'aquesta manera descobrim que la Quaresma pretén guarir de nou la persona en totes les seves dimensions tot fent camí al costat d'aquell que ens ho ensenya en primera persona: Jesús.

Animem-nos a reprendre de nou aquest camí, sentim que és un camí que fem plegats com a Església i al costat de Jesús, preparem-lo i visquem-lo amb profunditat tot cuidant la nostra pregària personal i comunitària, aquest diàleg confiat i sincer amb Déu, buscant temps real i no les escorialles del dia a dia; obrint el cor als altres, que la nostra almoïna no sigui tan sols del que ens sobra, sinó que donant ens donem nosaltres mateixos, ens impliquem en l'altre, tot oferint-li temps, paciència, gratuïtat, perdó, i compartint de cor els nostres béns; i esforç per conèixer-nos millor a nosaltres mateixos, els nostres límits, ferides i febleses, dejunant d'allò que ens fa mal en la nostra vida personal i de fe, dominant les nostres passions, tot sent senyors de la nostra vida, dejunant perquè el nostre esforç ens apropi a aquells que més sofreixen en el món.

Bona Quaresma i bon camí! Una autèntica aventura apassionant que ens portarà a la llum de la Pasqua!

Josep Mateu, pvre.

per a reflexionar

Pas a pas...

Tots recorrem dia a dia camins, camins que ens porten a casa, al treball, a l'esbarjo i a tants altres llocs...; camins uns més curts, altres més llargs; camins que ens omplen d'alegria i d'esperança, i camins que ens causen tristesa i cansament; camins que no hem escollit i camins que portem molt de temps preparant per a fer-los de la millor manera; camins que esdevenen superficials i gairebé no recordem i camins que marquen profundament el nostre cor; camins que ens demanen molt d'esforç personal i camins que ens són molt fàcils... Tants i tants matisos podríem fer dels camins que hem fet i dels que haurem de fer, i que no són només camins que fem amb els nostres passos, sinó que tots tenen una correspondència en el nostre interior.

De nou tenim l'oportunitat de refer un altre camí, el camí de la Quaresma, un camí que durarà quaranta dies, el número bíblic simbòlic de plenitud. Dependrà en gran mesura de nosaltres mateixos com el viurem: el podem preparar, viure com una oportunitat nova, gaudir com un repte important en la nostra fe que ens demana un esforç, fer-lo amb profunditat perquè ens espera la gran meta de la Pasqua... o per contra, deixar que passi sense pena ni glòria, amb rutina, sense esforçar-nos per viure'l amb profunditat, sense que tingui incidència en la nostra vida.

L'Església ens proposa de nou tres accents que no estan gens ni mica desfasats, al contrari, adquireixen any rere any força i novetat: la pregària, el dejuni i l'almoïna. Fixem-nos que la persona, per a viure amb plenitud, cerca i necessita una harmonia i un equilibri d'obertura al transcendent (pregària), obertura als altres (almoïna) i coneixement de si mateix

recurs

Catequesis quaresmals per a adolescents i joves en l'Any Sant de la Misericòrdia

El grup de música Canta la Teva Fe (CTF) ha elaborat unes catequesis quaresmals a partir dels evangelis dominicals de Quaresma.

Cada catequesi parteix d'una cançó del darrer treball del grup, 40 dies, editat amb motiu de l'Any Sant de la Misericòrdia. A partir de la cançó s'aprofundeix en el tema amb la lectura de l'evangeli i a través de textos, activitats, qüestions i recursos que conviden a la reflexió. L'objectiu és ajudar els adolescents i joves, principals destinataris d'aquests materials, en la seva vivència de la fe i en el seu compromís i testimoniatge enmig del món.

Les catequesis, que es publicaran setmanalment, es poden trobar a la secció de Recursos del web de l'Any Sant de la Misericòrdia de l'Arquebisbat, http://anymisericordia.arqtgn.cat.

LA MISERICÒRDIA A L'ANTIC TESTAMENT

El Hesed 'amor/misericòrdia' de Déu en els Salmes

La paraula hebrea *hesed* és la paraula que podríem dir que conté el significat i la força del que nosaltres en diem misericòrdia. En aquest escrit voldríem fixar-nos en les aparicions d'aquesta paraula en el llibre dels Salmes i descobrir què ens diu de la misericòrdia de Déu. Els textos del psalteri on apareix la paraula *hesed* són: Sl 18,51; 23,6; 25,10; 32,10; 33,5; 52,3; 61,8; 62,13; 85,11; 86,5.15; 89,3.15; 101,1; 103,4.8; 109,12.16; 141,5; 145,8.

1. El *hesed* és traduït, generalment, com l'amor de Déu: el Salmista, quan ens parla del hesed de Déu, ens està parlant de la manera com Déu estima, és a dir, ens està fent entrar en la intimitat més profunda de la identitat de Déu, ja que, com diu 1Jn 4,8: «Déu és amor.»

2. El seu és un amor/misericòrdia, un *hesed*, que està íntimament lligat a la fidelitat: Són diverses les vegades que el Salmista ens diu que l'amor de Déu és un amor fidel: Sl 25,10; 61,8; 86,15. Que el seu sigui un amor fidel significa que es manté per sempre, com diu el Sl 52,3, o que és indestructible, com ho canta el Sl 89,3. Aquesta relació entre amor i fidelitat és troba bellíssimament plasmada en el moviment de l'un envers l'altra que fa dir en el Sl 85,11: «La fidelitat i l'amor es trobaran.»

3. Aquest amor/misericòrdia, *hesed*, és fidel a causa de l'aliança: Tot i que només en una ocasió apareix la paraula aliança en aquests versets que comentem, en concret en el Sl 25,10, és evident que la fidelitat de l'amor de Déu es basa en l'aliança. Precisament el Sl 25,10 recorda que Déu és amor

per als qui guarden l'aliança, perquè es dona per descomptat que Déu la guarda fidelment des de sempre i per sempre.

4. L'amor/misericòrdia, el *hesed*, de Déu, no és pur sentiment, sinó que conviu amb la justícia: El Sl 33,5 ens diu que perquè Déu estima el dret i la justícia, la terra és plena del seu amor. Un amor, per tant, que no queda en quelcom abstracte, en un pur sentiment; sinó que és un amor que es fa visible en la justícia. Fins a tal punt es fa visible que el Sl 25,10 pot afirmar que gràcies al *hesed* de Déu el Rei pot cantar la seva victòria. Per això, com n'és d'important demanar, com ho fa el Sl 61,8, que l'amor del Senyor ens acompanyi sempre.

5. L'amor/misericòrdia, el *hesed*, allunya Déu del càstig: En tres ocasions el Salmista, Sl 86,15; 103,8 i 145,8, contraposa càstig i amor: «Lent per al càstig, ric en l'amor». Semblen incompatibles les dues realitats: si es té amor/misericòrdia, *hesed*, no es pot ser feroç en el càstig. Ben al contrari, mentre que els qui són injustos reben penes, els qui confien en el Senyor queden envoltats del seu amor/misericòrdia, del seu *hesed*, com si fos un escut protector de qualsevol pena, sofriment o càstig.

6. L'amor/misericòrdia de Déu, el *hesed* de Déu, no s'exhaureix aquí a la terra, no té data de caducitat: Si és indestructible es manté fidelment també en el cel, com diu el Sl 89,3. Per això, el Sl 103,4 pot dir: «Rescata de la mort la teva vida i et corona d'amor entranyable.» Després de la resurrecció, la corona immarcescible de la qual ens parla 1Pe 5,4 serà una corona d'amor, de *hesed*.

Antoni Pérez de Mendiguren i Cros, pvre.

Misericòrdia, Els papes i la Misericòrdia, i Les obres de Misericòrdia corporals i espirituals.

PVP: 8,75 €. Els tres primers volums d'aquests llibrets ja es poden trobar en català a la Llibreria de l'Arquebisbat (Edifici del Seminari. C/ de Sant Pau 4, Tarragona).

LES OBRES DE MISERICÒRDIA (XII)

Obres espirituals

4. **Consolar el qui està trist.** Si mirem atentament al nostre voltant no ens serà difícil trobar persones que estan tristes. Resulta tan bonic, i a vegades tan fàcil, consolar i fer feliços els altres! Sovint podem eixugar-los les llàgrimes adreçant-los una paraula, un somriure, escoltant-los, dedicant-los un gest d'afecte, una abraçada o fent camí amb ells, al seu costat de manera silenciosa. Acompanyar els germans que passen dificultats, compartir el seu dolor i compadir-se'n és posar en pràctica l'ensenyament de Jesús.

en un minut

—**Missatge per a la Quaresma.** El sant pare Francesc descriu la Quaresma d'aquest Any Jubilar com un temps favorable per a sortir finalment de la nostra condició existencial gràcies a l'escolta de la Paraula i a les obres de misericòrdia. «Elles ens recorden que la nostra fe es tradueix en gestos concrets i quotidians, destinats a ajudar el nostre pròxim en el cos i en l'esperit, i sobre els quals serem jutjats.» El missatge sencer el podeu llegir al web de l'Arquebisbat, www.arqtgn.cat (Documents / Santa Seu).

—**XXVI Jornades de formació de catequistes de Tarragona Centre i Perifèria.** Les jornades, amb el tema «La família, llar de la misericòrdia», van tenir lloc del 26 al 28 de gener a la Parròquia de Sant Pau de Tarragona. Les sessions van anar a càrrec de Mn. F. Xavier Morell sobre «La família i la sessió de catequesi»; de Mn. Joaquim Claver amb el tema «L'Església, família enmig del món», i del Sr. Marcel Pallejà sobre la «Família cristiana, vivència de l'amor de Déu.»

proposta

Cursos de lleure educatiu

L'Escola de l'Esplai de la Fundació Santa Maria de Siurana ofereix la possibilitat de realitzar cursos de monitors i directores de lleure infantil i juvenil.

El curs de monitor/a s'adreça a aquelles persones que vulguin intervenir de manera activa en activitats pròpies de l'educació en el lleure d'infants i joves en colònies, centres d'esplai, caus, escoles o ludoteques entre d'altres. Per a cursar-lo hi ha dues possibilitats, fer-ho del 5 al 24 de març, en caps de setmana i alguns dies del període

Litúrgia de la setmana

Cicle C / Litúrgia de les Hores: Setmana II

Diumenge, 21: Diumenge II de Quaresma [Gn 15, 5-12.17-18; Salm 26, 1.7-8a.8b-9abc.13-14; Fl 3,17-4,1 (o bé més breu: 3, 20-4,1); Lc 9, 28b-36 (LE/LH pròpies)]

Dilluns, 22: La Càtedra de Sant Pere, apòstol (F) [1Pe 5, 1-4; Salm 22, 1-3.4.5.6; Mt 16, 13-19 (LE/LH pròpies)]

Dimarts, 23: [Is 1,10.16-20; Salm 49, 8-9. 16bc-17.21 i 23; Mt 23,1-12] *Sant Policarp, bisbe i màrtir* (Comm.)

Dimecres, 24: [Jr 18,18-20; Salm 30, 5-6.14.15-16; Mt 20, 17-28] *Sant Sergi*

—**Exercicis espirituals dels seminaristes majors a Solius.** De l'1 al 5 de febrer han tingut lloc els exercicis espirituals dels seminaristes del Seminari Major Interdiocesà de Catalunya predicats pel Dr. Gaspar Hernández, rector del Seminari d'Àvila i professor de Patrologia i Teologia dels sacraments a la Universitat Pontifícia de Salamanca. Els seminaristes han estat acompanyats pels seus formadors, Mn. Norbert Miracle i Mn. Jaume Casamitjana, així com també pel rector del Seminari de Girona, Mn. Jordi Font. En aquesta ocasió s'han fet a la Casa d'Espiritualitat Santa Elena de Solius, a Girona, que dirigeixen les religioses Filles de Sant Josep, fundades per la mare Maria Gay.

de la Setmana Santa, o bé un curs intensiu del 18 al 24 de març a la Casa de colònies de Vallfogona de Riucorb.

Del 18 al 24 de març també es pot realitzar el curs de director/a de lleure infantil i juvenil a la Casa de colònies de Vallfogona.

Per a més informació es pot consultar el web www.fundaciosiurana.cat o bé trucar al tel. 977 24 97 24.

2016

agenda

22 de febrer

—**Conferència «Petjades solidàries a l'Índia, una experiència inoblidable»**, a càrrec de la voluntària de Mans Unides, Antònia Jané. Tindrà lloc al Corte Inglés, a les 19.00 h. Organitza Mans Unides Tarragona.

—**Predicació quaresmal** amb el tema «La butlla Misericordiæ vultus», a càrrec de Mn. Francisco Giménez Porcuna, a l'Església parroquial de Sant Francesc d'Assís de Tarragona, a les 20.00 h. Organitza l'arxiprestat de Tarragona Centre.

23 de febrer

—**El club de la clàssica** a la Biblioteca del Seminari, a les 18.30 h. Cal inscriure's enviant un correu electrònic a biblioteca.seminari@arquebisbattarragona.cat. Organitza la Biblioteca del Seminari.

25 de febrer

—**Xerrada quaresmal sobre l'encíclica *Laudato si'*** del papa Francesc, a càrrec del Dr. F. Xavier Rius, catedràtic de la Universitat Rovira i Virgili. Es farà a la Parròquia de Sant Salvador dels Pallaresos, a les 20.00 h. Organitza l'arxiprestat del Tarragonès Llevant.

26 de febrer

—**Predicació quaresmal del Sr. Arquebisbe** sobre el tema «Las parábolas de la misericòrdia», a la Parròquia de Sant Salvador de Tarragona, a les 19.30 h. Seguidament hi haurà la celebració comunitària de la reconciliació. Organitza l'arxiprestat de Tarragona Perifèria.

Fins al 26 de febrer

—**Inscripció a la Jornada interdiocesana de pastoral juvenil** amb el tema «Cridats a ser instruments de la misericòrdia. Com acompanyar joves ferits». Tindrà lloc al Col·legi Major Lestonnac de Barcelona (c/ Aragó, 284), de les 09.45 a les 19.00 h. Organitza el Secretariat Interdiocesà de Joventut de Catalunya i Balears (SIJ).

27 de febrer

—**Conferència «La misericòrdia clau de l'Evangelí i de la vida cristiana»**, a càrrec de Mn. Xabier Segura. A l'Església vella de l'Espluga de Francolí, a les 18.00 h. Seguidament hi haurà la celebració de l'eucaristia. Organitza la Parròquia de Sant Miquel Arcàngel de l'Espluga.

Benedicció abacial a Poblet

El proper dissabte, dia 27 de febrer, a les 10.30 h, a la Basílica del Monestir de Santa Maria de Poblet, rebrà la benedicció abacial el nou abat de Poblet, fra Octavi Vilà Mayo, conferida per fra Mauro-Giuseppe Lepori, abat general de l'Orde Cistercenc.

missatge

No us oblidem

Com a Bisbes de la Coordinadora de Terra Santa ens fem ressò de la crida del papa Francesc recordant la nostra interdependència en un món globalitzat. [...] La violència actual fa que sigui més urgent que mai recordar i ajudar a tothom, especialment els marginats, que busquen viure en la justícia i la pau.

A la comunitat cristiana i als joves de Gaza: no us oblidem. La guerra de 2014 va comportar la destrucció de milers d'habitatges i de les infraestructures materials i socials de Gaza, així com la mort d'israelians i palestins. Un any i mig més tard, mentre trobem signes d'esperança i la resistència de la població, és destacable que molts segueixen sense llar i traumatitzats per la guerra. El bloqueig continua portant desesperació a les seves vides i viuen efectivament en una presó. A la Parròquia de la Sagrada Família hem escoltat: «En aquest Any de la Misericòrdia una de les obres de misericòrdia és visitar els presoners i us agraïm la vostra visita a la presó més gran del món.» La capacitat de tants cristians i musulmans per a donar-se suport mútuament en aquesta situació és un signe visible d'esperança, i en un temps en què molts busquen dividir les comunitats, un exemple per a tots nosaltres.

[...] A aquells israelians i palestins que busquen la pau: no us oblidem. El dret d'Israel a viure en seguretat és clar, però l'ocupació continuada desanima els ocupants i els ocupats.

[...] Esperem que l'entrada en vigor l'1 de gener de l'Acord Global entre la Santa Seu i l'Estat de Palestina, ens ofereixi un model de diàleg i cooperació entre els Estats que respecti i preservi la llibertat religiosa i de consciència de tothom.

Del missatge de la Coordinadora de Bisbes de les Conferències Episcopals en suport de l'Església de Terra Santa

(La Coordinadora, formada per catorze bisbes d'arreu del món, es reuneix cada mes de gener a Terra Santa centrant-se en la pregària, el pelegrinatge i la persuasió amb l'objectiu de mostrar la solidaritat amb la comunitat cristiana que experimenta una intensa pressió política i socioeconòmica.)